

ბულინგი სკოლაში, გამომწვევი მიზეზები და შედეგები

ნატა ცაგარიშვილი

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის

განათლების ფსიქოლოგიის

მაგისტრის აკადემიური ხარისხის

მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

სამაგისტრო ნაშრომი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ილიას უნივერსიტეტის ასოცირებული
პროფესორი, ნატა მეფარიშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2024

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან/და დასაცავად წარგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნატა ცაგარეიშვილი

15.05.2024

სარჩევი

შესავალი	7
საკითხის აღწერა და კვლევის აქტუალობა	7
კვლევის მიზანი.....	8
კვლევის კითხვები და ჰიპოთეზები	9
კვლევის კითხვები:.....	9
ჰიპოთეზები:	10
კვლევის მეთოდოლოგია.....	11
ლიტერატურის მიმოხილვა	13
1.1 ბულინგის განმარტება და ფორმები.....	13
1.2 ბულინგის გავრცელება სკოლებში	15
1.3 - ბულინგის გამომწვევი მიზეზები.....	18
1.4 კიბერბულინგის ცნება და მისი ფორმები.....	20
1.4 სკოლაში ბულინგის შედეგები.....	25
კვლევის შედეგების ანალიზი და ინტერპრეტაცია, დისკუსია	41
2.1.ბულინგის გავრცელებული ფორმები დაწყებით კლასებში.....	41
2.2.ბულინგის რისკ-ფაქტორები	43
2.3.ბულინგის შედეგები მსხვერპლ მოსწავლეებსა და სასკოლო გარემოზე.....	45
2.4.სკოლის როლი ბულინგის პრევენციასა და ინტერვენციაში.....	47
2.5.დისკუსია	49
2.6.კვლევის შეზღუდვები	51
დასკვნა.....	55
ბიბლიოგრაფია:.....	57
დანართები.....	61
დანართი #1	61

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი მიზნად ისახავს სასკოლო ბულინგის პრობლემის კომპლექსურ შესწავლას საქართველოს საჯარო სკოლების მაგალითზე. კვლევა ფოკუსირებულია ბულინგის ყველაზე გავრცელებულ ფორმებზე, მათ გამოიწვევ რისკ-ფაქტორებზე, ინდივიდუალურ და ინსტიტუციურ შედეგებზე, ასევე, ბულინგის საწინააღმდეგო ინტერვენციების არსებულ გამოწვევებსა და შესაძლებლობებზე.

ნაშრომის თეორიული ჩარჩო ეფუძნება ბულინგის სისტემურ მოდელს, რომელიც ხაზს უსვამს ინდივიდუალური, ინტერპერსონალური, ინსტიტუციური და სოციალურ-კულტურული ფაქტორების ურთიერთქმედებას ძალადობრივი ქცევის ჩამოყალიბებისა და შენარჩუნების პროცესში. შესაბამისად, კვლევა მოიცავს ბულინგის პრობლემის მრავალმხრივ ანალიზს, როგორც მოსწავლეთა მიკროსისტემის, ასევე სკოლისა და საზოგადოების მაკროსისტემის დონეზე.

კვლევის ფარგლებში გამოყენებულია თვისებრივი კვლევის მეთოდოლოგია. მონაცემთა შეგროვების მიზნით, ჩატარდა ინტერვიუები მასწავლებლებთან, რომელთა ანალიზი განხორციელდა თემატური ანალიზის გზით. ჩატარდა 15 მასწავლებლის, სიღრმისეული გამოკითხვა, რათა მომხდარიყო ბულინგის გამოცდილების, სახეებისა და შედეგების შინაარსობრივი შეფასება.

კვლევის შედეგად გამოვლინდა, რომ ბულინგის ყველაზე გავრცელებული ფორმებია ვერბალური აგრესია, სოციალური გარიყვა და ფიზიკური ძალადობა. მოსწავლეთა მნიშვნელოვანი ნაწილი რეგულარულად განიცდის აღნიშნული ტიპის ვიქტიმიზაციას, რაც უარყოფითად აისახება მათ ფსიქოლოგიურ კეთილდღეობაზე, აკადემიურ მოსწრებასა და სოციალურ ფუნქციონირებაზე. ამავ დროს, ცხადი გახდა, რომ ბულინგის პრევალენტობა დაკავშირებულია სასკოლო კლიმატის გაუარესებასთან და უსაფრთხოების განცდის დაქვეითებასთან მოსწავლეებში.

ამრიგად, კვლევამ გამოკვეთა ბულინგის რისკის მომატების განმაპირობებელი ფაქტორები, როგორებიცაა ემპათიის ნაკლებობა, სოციალური უთანასწორობა, ნეგატიური სტერეოტიპები მოწყვლადი ჯგუფების მიმართ, ოჯახური პრობლემები. შესაბამისად, ნაშრომში არგუმენტირებულია, რომ ბულინგის პრევენცია უნდა ეფუძნებოდეს მოსწავლეთა სოციალურ-ემოციური კომპეტენციების განვითარებას, მასწავლებელთა ცნობიერების ამაღლებას, ინკლუზიური სასკოლო კულტურის ჩამოყალიბებას, ასევე, ოჯახებთან მჭიდრო თანამშრომლობას.

Abstract

This master's thesis aims at a complex study of the problem of school bullying on the example of public schools in Georgia. The research focuses on the most common forms of bullying, their risk factors, individual and institutional consequences, as well as challenges and opportunities for anti-bullying interventions.

The theoretical framework of the paper is based on the systemic model of bullying, which emphasizes the interaction of individual, interpersonal, institutional and socio-cultural factors in the process of forming and maintaining violent behavior. Accordingly, the research includes a multifaceted analysis of the bullying problem, both at the level of the microsystem of students and the macrosystem of school and society.

Qualitative research methodology is used within the framework of the research. In order to collect data, interviews were conducted with teachers, which were analyzed through thematic analysis. An in-depth survey was conducted with 15 teachers to provide a content-based assessment of bullying experiences, types, and outcomes.

The research revealed that the most common forms of bullying are verbal aggression, social exclusion and physical violence. A significant part of students regularly experience this type of victimization, which negatively affects their psychological well-being, academic performance and social functioning. At the same time, it became clear that the prevalence of bullying is related to the deterioration of the school climate and the decrease in the feeling of safety among students.

Thus, research has identified factors that increase the risk of bullying, such as lack of empathy, social inequality, negative stereotypes towards vulnerable groups, family problems. Accordingly, the paper argues that the prevention of bullying should be based on the development of social-emotional competencies of students, raising the awareness of teachers, establishing an inclusive school culture, as well as close cooperation with families.